

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗАПОРІЗЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦЕНТР
ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН**

ВАСЕЦЬКА Л.І.

**Основи педагогіки та інноваційні
технології у вищій школі**

КУРС ЛЕКЦІЙ

(з мультимедіа-презентаціями)

ДЛЯ АСПІРАНТІВ

НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ (PhD)»

(денна та вечірня форми навчання)

Запоріжжя, 2018

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН**

ВАСЕЦЬКА Л.І.

**Основи педагогіки та інноваційні
технології у вищій школі**

КУРС ЛЕКЦІЙ

(з мультимедіа-презентаціями)

ДЛЯ АСПІРАНТІВ

НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ (PhD)»

(денна та вечірня форми навчання)

Запоріжжя, 2018

УДК 378.013 (075.8)

О-75

*Навчально-методичний посібник рекомендований Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету.
Протокол № 1 від 27.09.2018 р.*

Укладач:

Л.І.Васецька – канд. пед. наук, доцент, керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медичного університету.

О-75 **Основи педагогіки та інноваційні технології** у вищій школі. Курс лекцій (з мультимедіа-презентаціями) для аспірантів напряму підготовки «Доктор філософії (PhD)» (денна та вечірня форми навчання) / Укладач Л.І. Васецька. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 189с. – ел. опт. диск (CD-RW)

У даному навчально-методичному посібнику автором-укладачем викладено конспект лекцій з дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі», однієї з основних дисциплін, що вивчається у аспірантурі для підготовки доктора філософії (PhD).

Навчально-методичний посібник рекомендується для аспірантів, молодих викладачів ЗВО МОЗ України та для лекторів, що читають дисципліну «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі».

УДК 378.013 (075.8)

© Васецька Л.І., 2018

©Запорізький державний медичний університет, 2018

ЗМІСТ

Зміст.....	3
Передмова	4
Лекція № 1. Педагогіка вищої школи. загальні основи педагогіки вищої медичної освіти.....	6
Лекція № 2. Дидактичний процес у вищій школі. особливості освітнього процесу в медичному ВНЗ.....	22
Лекція № 3. Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі.....	42
Лекція № 4. Сучасні педагогічні технології та їх використання у вищій школі.....	61
Лекція № 5. Критерії якості навчання у вищій школі. організація й проведення контролю у процесі навчання.....	82
Лекція № 6. Психолого-педагогічні основи процесу виховання у ВНЗ.....	105
Лекція № 7. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу.....	131
Лекція № 8. Імідж та самооцінка викладача вищого навчального закладу.....	161
Використана література та інформаційні джерела.....	188
Список рекомендованої літератури та інформаційних джерел.....	189

ПЕРЕДМОВА

Курс лекцій складено згідно робочої програми навчальної дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» (ЗДМУ, 2018 р.). Цей курс створено відповідно до програми третього (освітньо-наукового) рівня підготовки «Доктор філософії (PhD)» у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація» та 228 «Педагогіка». На вивчення дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин, з них лекції - 16 годин.

Матеріали посібника скомпоновані відповідно до тематичного плану Робочої програми з навчальної дисципліни і складаються з одного модуля «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі», що містить 2 змістових модуля (розділи): змістовий модуль I «Педагогіка вищої школи та її складові» та змістовий модуль II «Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес». Матеріали посібника супроводжуються мультимедіа презентаціями.

Змістовий модуль I «Педагогіка вищої школи та її складові» складається з наступних 4 лекцій: 1) Педагогіка вищої школи. Загальні основи педагогіки медичної освіти; 2) Дидактичний процес у вищій школі. Особливості освітнього процесу в медичному ВНЗ; 3) Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі; 4) Сучасні педагогічні технології та їх використання у вищій школі.

Змістовий модуль II «Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес» включає в себе теж 4 лекції: 1) «Критерії якості навчання у вищій школі. Організація й проведення контролю у процесі навчання»; 2) Психолого-педагогічні основи процесу навчання»; 3) «Педагогічна майстерність викладача вищої школи»; 4) «Імідж та самооцінка викладача вищого навчального закладу. Виховна діяльність у ВНЗ».

При підготовці доктора філософії поданий курс лекцій забезпечує засвоєння аспірантами основних принципів, методів, форм організації, технології навчальної, організаторсько-виховної діяльності викладача у вищій школі, розвиток уміння бачити проблеми сучасної освіти й знаходити можливі шляхи їх вирішення з використанням адекватних методологічних підходів й методичного інструментарію.

Зміст курсу лекцій включає теоретичні засади педагогіки вищої школи, питання форм організації навчання; специфіки методів викладання у вищій школі; педагогічних умов впровадження освітніх технологій викладання фахових дисциплін у ВНЗ й використання інноваційних педагогічних технологій у вищій медичній школі; методичних й методологічних основ викладання фахових дисциплін у вищому навчальному медичному

закладі; дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю студентів; організації виховного процесу.

Після конспекту кожної лекції пропонуються завдання і питання для самоаналізу та самоконтролю, а також списки базової, допоміжної літератури та інформаційних джерел.

У посібнику містяться також методичні рекомендації для викладачів до проведення курсу лекцій з дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі»: описується структурне та методичне подання цих лекцій, коментується за єдиною логіко-змістовною схемою дидактичні, розвивальні та виховні завдання лекцій, формат та вид їх мультимедіа презентацій. У методичних рекомендаціях до лекцій пропонується список компетентностей, які формуються під час лекційного заняття, даються вказівки щодо часу проведення лекцій та їх матеріально-технічного забезпечення, передбачається використання інтерактивних технологій навчання для підвищення професійної компетентності викладача вищої школи та для роботи у режимі міжособистісної взаємодії «аспірант-аспірант», «аспірант-група», «викладач-аспірант» тощо. В матеріалах посібника чітко прописуються блоки знань, вмінь і навичок, які мають бути сформовані у аспіранта.

Цей навчально-методичний посібник та мультимедіа-презентації до нього можуть використовуватися лекторами з дисципліни «Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі» як базовий навчально-методичний матеріал для підготовки «Доктор філософії (PhD)» у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація» та 228 «Педагогіка» під час аудиторних занять, так і аспірантами, молодими викладачами ВНЗ України для самостійної роботи.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навч. л-ри., 2006. – 384 с.
2. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч. посіб. / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2008. – 566 с.
3. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти). – автореф. дис. док. пед. наук / В. М. Гриньова – К., 2001. – 45 с.
4. Избранные философско-психологические труды (Рубинштейн С.Л.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// log-in.ru/books/izbrannye-filosofsko-psikhologicheskie-trudy-rubinshtein-s-l-obshaya-psikhologiya/](http://log-in.ru/books/izbrannye-filosofsko-psikhologicheskie-trudy-rubinshtein-s-l-obshaya-psikhologiya/)
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
7. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2007. – 495 с.
8. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна ХХІ століття»). Постанова Кабміну України від 3 листопада 1993 р. N 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896->
9. Санникова Н. Г. О принципах управленческой деятельности А. С. Макаренко / Н. Г. Санникова, С. А. Ахромеев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://makarenko-museum.narod.ru/news/Ekat/2004/Ekat.htm>

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. . Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навчальний посібник / В.А.Гладуш, Г.І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
2. Козяр М.М., Коваль М.С. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. – К. : Знання, 2013. – 327 с.
3. Літвінчук Л. Й. Методика конструювання тестів для визначення результатів професійного навчання у центрах професійно-технічної освіти державної служби зайнятості : наук.-практ. рекомендації / Л.Й. Літвінчук. – К. : ІПК ДСЗУ, 2014. – 24 с.
4. Максименко С. Д. Педагогіка вищої медичної освіти [текст]: Підручник / С.Д.Максименко, М. М. Філоненко – К. :«Центр учбової літератури»,2014. - 288 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
6. Національна доктрина розвитку освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.
8. Офіційний сайт Запорізького державного медичного університету [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу:<http://doc.zsmu.edu.ua/index.php>
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ww.psyh.kiev.ua/подоляк_л.г.,юрченко_в.і.психолог...

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баришніков В. М. Організаційно-методичне забезпечення підсумкового контролю знань: Навч.-метод. посібник / В. М. Баришніков. – К. : ІПК ДСЗУ, 2004. – 74 с.
2. Буяльська Т. Б. Робота кураторів академічних груп у вищому навчальному закладі /Т. Б. Буяльська, М. Д. Прищак, Л. А. Мацько [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://posibnyku.vntu.edu.ua/r_k/index.html.
3. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : Навчальний посібник / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
5. Іщенко Т.Д. Методика підготовки та застосування електронних посібників: Навчально-методичний посібник / Т.Д.Іщенко, В.В. Ільїн, А.М. Андрющенко та ін. – К. : Аграрна освіта, 2007. – 204 с.
6. Козяр М.М., Коваль М.С. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / М.М. Козяр, М.С. Коваль. – К. : Знання, 2013. – 327 с.
7. Кузьмінський А. І. Тест навчальних досягнень особистості як засіб педагогічного вимірювання: Навч. посібник / А. І. Кузьмінський, В. І. Єфіменко. – Черкаси : Видавничий відділ Черкаського держ. ун-ту ім. Богдана Хмельницького, 2002. – 64 с.
8. Максименко С. Д.Педагогіка вищої медичної освіти [текст]: Підручник / С.Д.Максименко, М. М. Філоненко – К. :«Центр учбової літератури»,2014. 288 с.
9. Макаренко А. С. Разговор о воспитании / А. С. Макаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.makarenko.edu.ru/biblio.htm>.
10. Національна доктрина розвитку освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.
11. Офіційний сайт Запорізького державного медичного університету [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу:<http://doc.zsmu.edu.ua/index.php>
12. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.
13. Пионова Р.С. Педагогика высшей школы : Учебное пособие / Р.С. Пионова . – Мн.: Университетская, 2002. – 256 с.
14. Психологія вирішення конфліктів: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.О.Джелалі, А.В. Кудін. – Х. – К., 2006. – 320 с.
15. Ушинський К. Д. Про користь педагогічної літератури / К. Д. Ушинський. Вибрані педагогічні твори : у 2 т. – Т. 1. – К. : Рад. шк., 1983. – С. 9–26.